

GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ

N:o 13 (1)

Suomen Kirjaltajaliiton äänenkannattaja

Januari I Tammikuu	Prenumerationspris — Tilaushinta Helt år — Koko vuosikerta . . . . . 3 m. Lösennummer — Irtonaisnumero à 30 p.	Redaktion — Toimitus J. Höglund V. Blomqvist Ansvarig — Vastaava	Annonspris — Ilmoitushinta Per petitråd . . . . . } 25 p. Petiitti-riviltä . . . . . }	6:te årgången 1898 6:s vuosikerta
---------------------------------	--	---	--	--

Finska Typografförbundet. Suomen Kirjaltajaliitto.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Liittohallitus on muodostunut seuraavasti:
Puheenjohtajana, hra J. A. Kosk, V.-puheenjohtajana, hra Bob. Ahlstedt, Sihteerinä, hra K. J. Mandelin. Rahastonhoitajana hra Fr. Saastamoinen.

Muut jäsenet ovat: herrat A. J. Jakobsson, C. A. Bernström ja A. Stampell.

Jyväskylän Kirjaltajayhdistys on hyväksytty osastoksi Liittoon.

Niitä osastoja, jotka eivät vielä ole lähettäneet 2 kpl. Liittohallitukselta hyväksytyjä sääntöjään, kehoitetaan kiireimmiten niitä lähettämään.

Vuosineljänneksittiläiset ovat **välttämättömästi** lähetettävät säännöissä määrätyn ajan kuluessa.

Niitä jäseniä, joilla on maksamattomia jäsenmaksuja vuodelta 1897, kehoitetaan kiireimmiten niitä suorittamaan asianomaiselle osaston rahastonhoitajalle.

Liittohallitus.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Förbundsstyrelsen har konstituerat sig sålunda: Ordförande, hr J. A. Kosk. Viceordförande, hr Rob. Ahlstedt. Sekreterare, hr K. J. Mandelin. Kassaförvaltare hr Fr. Saastamoinen.

Öfriga ledamöter äro: hrr A. J. Jakobsson, C. A. Bernström och A. Stampell.

Jyväskylä Typografförening är godkänd såsom afdelning i Förbundet.

Kvartalsredovisningarna böra **ovilkorligen** insändas inom den tid stadgarne föreskrifva.

De medlemmar, hvilka hafva resterande månadsafgifter för år 1897, uppmanas att med det första erlägga desamma till afdelningsförvaltaren å platsen.

De afdelningar hvilka uraktlätit insända två exemplar af sina af Förbundsstyrelsens godkända stadgar, uppmanas att födersammast insända desamma.

Förbundsstyrelsen.

Ilmoitettuja jäseniä. Anmälda medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: Pihl, Evert, l. s., 17/71.

Kuopion osastosta: — Från Kuopio afdelning: Bergroth, Gustaf, faktori, faktor.

Jyväskylän osastosta: — Från Jyväskylä afdelning: Hake, Klaus Gustaf Ferdinand, l. s., 7/71. — Niemi, Juho Heikki l. s., 27/78. — Mantere, Hjalmar, l. s., 31/77. — Eriksson, Sven Wilhelm, l. s., 16/74. — Belitz, Hjalmar, l. s., 23/76. — Strömbäck, Johan Oskar, l. s., 11/77. — Tamminen, Wilhelm Aleksander, l. s., 30/76. — Sundvall, Eero Emil, l. s., 17/77. — Hirvonen, Oskar Ferdinand, l. s., 10/72. — Tiilikainen, Oskar Henrik, l. opp., s.-elev, 10/77. — Rutanen, Johan Hjalmar, p.-opp., t.-elev, 31/79. — Salo, Oskar Fredrik, p.-opp., t.-elev, 13/79.

Yhtyneitä jäseniä. Inträdande medlemmar.

Helsingin osastosta: — Från Helsingfors afdelning: 648. Lundgren, Evert Fredrik. — 649. Sarelius, Anders Ivar. — 650. Lindström, Emil. — 651. Wäänänen, Oskar Johan. — 652. Castrén, Väinö Aleksander.

Porvoon osastosta: — Från Borgå afdelning: 653. Öflund, Emil Konstantin. — 654. Skutnabb, John. — 655. Wikström, Frans Oskar.

Porin osastosta: Från Björneborgs afdelning: 656. Alenius, Oskar Ludvig. — 657. Smedberg, Mathias.

Muuttaneita jäseniä. Afflyttade medlemmar.

296. Roth, J. K. W., Waasasta, ei tiedetä minne, från Wasa, vistelsen obekant.

Osoitteita.

Liittohallitus.

Puheenjohtaja, hra J. A. Kosk, Sentraali-kirjapaino.

Rahastonhoitaja, hra Fr. Saastamoinen, Sime-liuksen kirjapaino.

Kaikki kirjeet osotetaan puheenjohtajalle ja rahalahetykset rahastonhoitajalle.

Gutenbergin toimitus.

Suomalaisen osaston, hra J. Höglund, Päivä-lehden kirjapaino.

Ruotsalaisen osaston, hra V. Blomqvist, Ruoho-lahdenkatu 22.

Tarkastusvaliokunta.

Puheenjohtaja, hra A. Karjalainen, Simeliuksen kirjap., Helsinki.

Herra J. R. Carlander, Aamulehden kirjap., Tampere.

Herra E. Heino, Backman'in kirjap., Kuopio.

Adresser.

Förbundsstyrelsen.

Ordförandens, hr J. A. Kosk, Helsingfors Cen-traltryckeri.

Kassaförvaltaren, hr Fr. Saastamoinen, Simeli tryckeri.

Alla bref adresseras till ordföranden och pän-ningeförsändelser till kassaförvaltaren.

Gutenbergs redaktion.

Svenska redaktörens, hr V. Blomqvist, Gräsviks-gatan 22.

Finska redaktörens, hr J. Höglund, Päivälehtis tryckeri.

Kontrollnämnden.

Ordförandens, hr A. Karjalainen, Simelii tryckeri, Helsingfors.

Herr J. R. Carlander, Aamulehtis tryckeri, Tammerfors.

Herr E. Heino, Backmans tryckeri, Kuopio.

Pöytäkirja Suomen Kirjaltaja-liiton tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja liiton tilintarkastajain äänienlasku kokouksesta 30 p. Jouluk. 1897.

1 §.

Luettiin saapuneet vaalipöytäkirjat 4 Liittohallituksen jäsenen, 5 varajäsenen, 3 tilintarkastajan ja 5 varatarkastajan vaalista. Asiallisesti tarkastetut pöytäkirjat oli saapunut määrätyllä ajalla H:gin, Porvoon, Kuopion, Tampereen ja Kristiinank. osastoilta, jotka hyväksyttiin ja Waasasta minkä 1 ja 3:s pykälä hyljättiin, sekä tarkastamattomat Wiipurin ja Rauman osastoilta, mitkä siitä syystä hyljättiin. Turun, Oulun, Porin ja Maarianhaminan osastoilta ei ollut saapunut mitään pöytäkirjaa.

2 §.

Yhteenlaskettaissa niissä olevat äänimäärät on seuraavat henkilöt tulleet valituiksi: Liittohallituksen jäseniksi, herrat A. J. Jakobsson, K. J. Mandelin, F. W. Saastamoinen, kukin 50 äänellä ja A. Stampell 39 äänellä, varajäseniksi herrat E. J. Enberg 53, W. A. Forsström 49, K. Skogster 46, A. Henriksson 43 ja V. Blomqvist 28 äänellä. Tilintarkastajiksi herrat E. Tötterman 51, A. Finander 48 ja O. Savolainen 40 äänellä, sekä varatarkastajiksi herrat E. Mustonen 55, H. J. Forsström 50, E. K. Rosenberg 46, L. Lanér 45 ja K. Johansson 35 äänellä.

Alb. Karjalainen.

G. E. Enberg.

Protokoll, fördt vid Finska Typografförbundets Kontrollnämnds ord-förändes och Förbundets revisorer's röstberäkningsmöte den 30 jan. 1897.

1 §.

Anlönda röstprotokoll för val af 4 Förbundsstyrelsemedlemmar, 5 suppleanter, 3 revisorer och 5 revisorssuppleanter upplästes. På bestämd tid anlönda, sakenligt justerade protokoll voro afsända från Helsingfors, Borgå, Kuopio, Tammerfors och Kristinestads Förbundsafdelningar hvilka godkändes och från Wasa afd., hvars 1 och 3 §§ ej godkändes; däremot blefvo Viborgs och Raumo afds ojusterade protokoll ej godkända. Från Åbo, Uleåborg, Björneborg och Mariehamn hade protokoll ej anlöndt.

2 §.

Enligt sammanslagna rösteantal blefvo följande personer valda: Till Förbundsstyrelsemedlemmar: herrar A. J. Jakobsson, K. J. Mandelin och F. Saastamoinen med 50 röster samt K. Stampell med 39 röster; till suppleanter herrar E. J. Ehnberg 53, V. A. Forsström 49, K. Skogster 46, A. Henriksson 43 och V. Blomqvist med 28 röster; till revisorer: herrar E. Tötterman 51, A. Finander 48 och O. Savolainen med 40 röster; till suppleanter: herrar E. Mustonen 55, H. J. Forsström 50, E. K. Rosenberg 46, L. Lanér 45 och K. Johansson med 35 röster.

Alb. Karjalainen.

G. E. Enberg.

Invalidfonden. — Vanhuusrahisto.

18¹/₁₂ 97.

Nya Pressens tr. — Nya Pressenin kirjap.	32: 35
Centraltr. — Sentraalip.	31: 60
Finska Literaturs. tr. — Suomal. Kirjall.	
Seuran kirjap.	30: 10
Weilin & Göös' tr. — Weilin & Göösin kirjap.	23: 90
Hufvudstadsbladets tr. — Hufvudstadsbladetin kirjap.	15: 03
Simelii tr. — Simeliuksen kirjap.	12: 60
Freneckells tr. — Freneckellin kirjap.	12: 25
Tilgmans tr. — Tilgmännin kirjap.	10: 30
Päivälehtis tr. — Päivälehdin kirjap.	9: 00
Senatens tr. — Senaatin kirjap.	7: 60
Arvidsons tr. — Arvidsonin kirjap.	6: 90
Petterssons tr. — Petterssonin kirjap.	4: 60
Salzensteins tr. — Salzensteinin kirjap.	3: 15
Weilin & Göös' litogr. tr. — Weilin & Göösin kivipaino	3: —
Tilgmans litogr. tr. — Tilgmännin kivip.	2: 30
Typografernes förening. — Kirjalt. yhd.	6: 85

Gåfva af C. — Lahja Ciltä . . . . . 110: —
Julgåfva från Tilgmans tr. — Joululahja
Tilgmännin kirjap. . . . . 20: —

Summa 341: 53

Vuoden vaihteessa.

Taasen kun vuosi on vierähtänyt taaksemme luomme pienen katsauksen sen vaiheisiin kirjapainoalalla. Se ei olekaan vähäisestä merkityksestä maamme kirjaltajain pyrinnoissa, sillä nyt kuluneena vuotenaahan vasta saatiin Liittomme oikein jalkeille, kun sitä edellisen vuoden loppupuolella oli saatu kauvan odotettu arm. vahvistus sen säännöille.

„Alku aina hankala“, niin sanotaan, ja se täytyy myöntääkin, varsinkin kun on kysymys näin suuren, koko maata käsittävän liiton aikaansaamisesta. Silloin oltiin epäröivällä kannalla mikä se liitto oikeastaan on, kun sen tarkoitus ja toiminta oli monille vielä ihan tuntematon, vaan kuitenkin otettiin osaa yhteisten pyrintöjen

kannattamiseen. Mutta sitten vuoden varrella, kun liitto oli jo toiminnassa, alkoi vilkkaampi osanotto maaseudullakin: Uusia paikallisyhdistyksiä eli klubeja perustettiin eri kaupungeissa ja yhdyttiin liittoon oikein miehissä, joten se on nyt sitä myöten valmista. Kuitenkin on vielä joitakin kaupunkeja liittoon ilmoittamatta, vaan toivomme, että nämätkin tekevät sen aivan ensi tilassa.

Liitto on siis nyt kuluneena vuotena ottanut ensimmäiset askeleensa ja kulkenut kautta koko Suomen niemen. Sillä on osastonsa 13:sta eri kaupungissa, ja melkein koko Suomi siis yhtenä teräsköytenä eli renkaana. Mutta sen tulevaisuus ja kestävyys riippuu siitä, kuinka vahvaksi sen eri säikeet ovat punotut ja kuinka innokkaasti me hoidamme ja suojellemme sitä sekä ruostumiselta että rappeutumistilaa joutumasta. Ollen suomalaisia, joitten sitkeys ja kunto on jo ammoisista ajoista tunnettu, näyttäkäämme mekin, että vielä elää isäin henki ja tarmo, jotta voimme alkuunpanemamme asian hoivata ja lujana pysyttää.

Liiton ensimmäisen vuoden toiminta on supistunut kokonaan n. s. alkuvalmistuksiin: Ensimmäinen ja tärkein tehtävä oli saada liiton päähallitukseen kyvykkäät, tarmokkaat ja aikansa uhraavaiset miehet, sitten eri osastojen ja kirjojen järjestäminen ynnä monet muut tehtävät ovat vieneet tämän ensimmäisen vuoden ajan, ja siinä onkin työtä ollut tarpeeksi. Liiton varsinaisen toiminnan voi sanoa vasta nyt alkavaksi, ja toivomme sille hyvää mynestystä nyt alkavana vuotena.

*

Samassa määrässä kuin sivistys leviää, kasvaa myös kirjapainojen luku maassamme. Viime vuonna perustettiin näet kirjapainoja seutuihin semmoisiin, joissa niitä ennestään ei ole ollut, kuten esim.: Kemiin ja Iisalmelle. Edellisen perusti kirjaltaja J. E. Åsvik Oulusta ja jälkimmäisen hra O. W. Backman Kuopiosta, jossa hänellä ennestään on oma painonsa. Niinkään perusti fil. kand. T. M. Dahlgren Käkisalmelle ja maist. K. J. Gummerus Jyväskylään uuden kirjapainon. Ja tietysti jokaisen näiden painon matkassa on tullut uusi sanomalehtikin, paitsi Jyväskylään, levittämään valoa kansalle. Tämä kirjapainojen juvun lisääntyminen ei ole vähäinen yhden vuoden ajalla.

Tariffirågan.

Som kändt upptogs å Typografernes förenings i Helsingfors månadsmötes program i november 1897 frågan om utarbetande af aflöningstariff, omfattande hela Finland. Frågan blef dock denna gång bordlagd till ett kommande möte, dels af att en hvar för sig finge öfvertänka frågan närmare, dels ock af det ringa medlemsantalet vid nämnda möte.

Når denna fråga blef upptagen på föreningens månadsmötes program, hade vi väntat större liflighet och deltagande från medlemmarnas sida, än hvad nu var fallet, men våra förhoppningar gäckades nu, som så ofta tillförene, hvaraf man kunde få den falska föreställningen att dessa medlemmar äro nöjda med de nuvarande förhållandena och med sin frånvara från mötet vill bevisa sin ligkighet för hela frågan, hvilket emellertid ej är fallet! — Personer, hvilka äro de första att ropa på bättre löneförmåner och reformer i den nu gällande aflöningstariffen, lyste nu vid detta möte med sin frånvara, tänkande, att de medlemmar som vanligen bevista föreningens möten nog kunna besluta i denna, som mången gång förut skett i andra frågor. Men så får ej ske! Denna gång bör hvarje medlem inom H:fors afdelning rycka upp sig ur sin oförklarliga slöhet och mangrant närvara vid denna, den viktigaste hos oss förekommande frågas diskussion vid månadsmötet i januari.

*

Som ett förslag till frågans lösning föreslå vi till mötets afgörande att det utser en komité

bestående af t. ex. femton personer, hvartill skulle utses fem civilsättare, fem tidningssättare och fem maskinmästare, hvilken komité, sålunda sammansatt, skulle dela sig i tre skilda utskott, hvilka hvarann gång skildt för sig skulle sammanträda under ordförandeskap af den person, som därtill utses af utskottets medlemmar, och hvarann gång skulle hela komitén sammanträda under ordförandeskap af den person som af komitén därtill utses och protokollet föres af därtill vald sekreterare. Vid detta sammanträde diskuteras samt godkännes eller ej de förslag, hvilka af de skilda utskotten blifvit utarbetade och af dem föreslagits. Denna komité måste arbeta med stöd af de uppgifter öfver lefnadsförhållanden o. dyl. som Förbundsstyrelsen samlat från de skilda orterna i landet. När då komitén slutfört sina arbeten öfverlämnar den sitt förslag om gemensam betalningstariff för hela landet åt Typografernes förening i Helsingfors hvilken i sin tur öfverlämnar den till Förbundsstyrelsen, hvars sak det är att därmed så förfara som §§ 12 och 13 i Förbundets stadgar det bestämma.

*

Vidare anse vi, bör denna komités uppgift vara, att utarbeta förslag om reglering af elevförhållandena å landets tryckerier och framlägga detta till Förbundets afgörande.

Aksidenstävlingen.

Vid ordinarie möte den 13 december 1896 tillatte Typografernes Förening i Helsingfors en komité, som fick i uppdrag att anordna en täfning i aksidensättning bland hufvudstadens typografer. Komitén sätte sig i förbindelse med framtående fackmän i de skandinaviska länderna och lyckades komitén till prisdomare vinna så erkände fackmän som hr E. Oldenburg och C. F. Bernström i Stockholm, hr W. Zachrisson i Göteborg, hr H. Scheibler i Kristiania och hr M. Truelsen i Köpenhamn. Denna omständighet har förlänat täfningen en särskild stor betydelse och Typografernes Förening skall städs stå i djup tacksamhetsskuld till bemälda fackmän för deras storartade tjänstvillighet.

Den 31 september 1897 — den sista dagen då till täflan afsedda kort fingo inlämnas — inkommo icke mindre än 14 särskilda förslag. Detta oväntadt lifliga deltagande visar till fullo hvilket intresse för fackets förkofran, som f. n. råder bland hufvudstadens såväl principaler som arbetare. I sina utlåtanden framhålla alla prisdomarne det utmärkte resultatet och den sällsynta jämnheten bland de täflande, och att det ingalunda varit lätt för prisdomarne att skipa rättvisa inser hvar och en. Det bevisas äfven bäst däraf att ett kort (sign. Oceana), som af en prisdomare ställts främst af alla af en annan ansetts vara det — sämsta. Den 17 december 1897 inkom det sista protokollet och erhöilo de täflande vid sammanräkningen följande antal points:

Motto.	Bedömd med points för						Summa points
	Originalitet	Totalvärkan	Satsteknik	Lätlighet i utf.	Stil i utf.	Färgharmonii	
O. — A.	18	17	16	16	16	18	101
Arbetet adlar.	23	24	23	18	23	23	134
E—n	13	20	16	22	20	20	111
Okunnig	13	12	13	8	9	12	67
Ett försök	16	17	18	12	15	17	95
Vapaus	19	11	16	9	9	9	73
Hübsch	4	12	12	16	11	11	66
Atos	20	12	9	6	9	13	69
47,04 cm ²	13	16	16	13	17	16	91
Markus	9	12	9	14	11	10	65
Jean	12	13	10	14	9	14	72
Jack May	19	16	17	9	15	16	92
Oceana	21	19	16	16	18	18	108
Zefyrinus	19	16	18	11	18	18	100

På grund häraf tilldelades vill föreningens extra möte den 19 december 1897:

1:sta pris, 100 mk, sign. „Arbetet adlar“, hr E. Eriksson, Weilin & Göös tryckeri, med 134 points;

2:dra pris, 50 mk, sign. „E—n“, hr E. Packalén, Hufvudstadsbladets nya tryckeri med 111 points;

3:dje pris, 30 mk, sign. „Oceana“ med 108 points; (Vid öppnandet befans namnsedeln innehålla endast „Finska Literatursällskapets tryckeri“ af

hvilken orsak priset öfverlämnades till aksidens-täflingsfonden);

4:de pris, 20 mk, sign. „O—A.“ hr O. Schmidt, Hufvudstadsbladets nya tryckeri med 101 points.

Ur de vänliga skrivelser prisdomarne tillståndt komitén med anledning af täfningen tillåta vi oss aftrycka det, som är af allmännare intresse, på det att våra läsare må kunna erhålla kännedom om det totalomdöme de afgifvit om täfningen.

Hr E. Oldenburg skriver:

Öfversändande protokollet, ifylldt med de siffror som jag ansett böra tillkomma de täflandes arbeten, kan jag ej underlåta uttrycka den glädje jag känt vid granskningen af dessa täflingsprof. Ingen af de aksidenstävlingar, uti hvilka jag förut deltagit som bedömare, har haft att uppvisa så många goda och så få underhaltiga aksidensättningar som denna finska täflan. Min aktning och beundran för så goda bevis på framsteg för vår konst inom Edert land! Mätte denna täfning ock komma att värka välgörande för yrket så till vida att de vunna segarne skola sporra dem som vunnit till fortsatt framåtgående och egga dem som ej lyckats och dem som denna gång ej deltagit till sträfvan efter att en gång hinna så långt i smak och teknik som de nu prisbelönta kommit. — — —

Hr C. F. Bernström skriver: — — — Jag må säga att samlingen var öfverraskande. Där finnas ovanligt många förtjänstfulla ansatser. Jag har förut varit prisdomare i dylika täflingar och valet var alltid snart afgjordt. Alltid var det något som bestämdt tog försteget framför de öfriga. Men här — om man fäster sig vid totalintrycket — är det många som äro jämgoda. Då man återigen så godt som möjligt åsätter points för hvar och en efter de olika betingelserna och slutligen sammanräknar dem — ja, då kommer man till ett resultat, som säkerligen skulle blifva orättvist. Man nödgas därför, ehuru ogärna, till en del frångå detta för öfrigt utmärkte sätt för prisbedömandet, och genom nedsättning af pointstalet för en och annan åstadkomma ett slutresultat, som mera öfverensstämmer med den totalvärkan kortet ger och den praktiska nytta som kortet har för beställaren och hans affär.

I allmänhet tyckes de resp. täflarna kanske något för mycket satt sin tillit till grofsticket i stället för att, som varit bättre, uteslutande använda den materiel, till hvilken typografen är hänvisad. När jag således tillerkänner „Arbetet adlar“ 1:sta priset, så ligger den tanken bakom och lurar, att den praktiska effekt, som han åstadkommit i namnet, ej är frambringad genom typer. Men han delar samma synd med flera andra.

Hr W. Zachrisson skriver: — — — Det var en ovanligt vacker och jämn täflan, som tyder på att den typografiska konsten är väl omhuldad i gamla Finland. — — —

Hr H. Scheibler skriver:

Först och främst vill jag framföra ett tack till Typografernes Förening i Helsingfors för att den på ett så kraftigt sätt befrämjat facket i Finlands hufvudstad; därefter vill jag lyckönska deltagarna i täfningen till det utmärkte arbete, de vid detta tillfälle presterat. De visa en mycket berömvärd sträfvan efter att nå de högsta effekter, som kunna nås med vanlig typografisk materiel. — — —

Hr M. Truelsen skriver: — — — Jag sänder härmed resultatet och samtidigt min lyckönskan till kollegerna i Helsingfors. Täfningen framvisar ett utomordentligt vackert resultat, hvaraf Eder stad kan vara stolt. Att det i en stad af Helsingfors storlek kan presteras så många vackra resultat är enastående och beundransvärdt. I hela samlingen finnes ej ett enda kort, som icke i en eller annan riktning visar lif och duglighet, likasom man också måste förvåna sig öfver det stora antalet deltagare. — — —

Hr Truelsen har vidare haft vänligheten bifoga en längre intressant utläggning af sina åsikter om de täflande förslagen, hvilken det är oss ett nöje att här återgifva i öfversättning:

E—n. Detta kort måste anses vara det bästa i hela samlingen. För det första på grund af dess nobla utseende och därefter på grund af dess enkelhet och fina färgsammansättning. Stilen är något mager hvilket dock kan hafva sina skäl, då man betänker att ett adresskort är afsedt att ses på nära håll och ej behöfver några skrikande grofva bokstäfver som ett plakat, hvilket skall ses på afstånd. Arrangementet af raderna är mycket godt. Att arrangera begynnelsebokstäfverna i namnet som ett ornament är en nätt idé. Oaktadt allt visar en mycket dugtig sättnare, har jag dock ej kunnat gifva mera än 4 i satsteknik, då uppställningen icke har gifvit tillfälle till några svårigheter, likasom man icke håller kan kalla kortet originelt, men väl praktiskt och duktigt.

Zefyrinus. Hela behandlingen af detta kort är god. Det är vackert att den gula tonen är använd öfver den blå för att antyda länderna på globen. Färgharmonin är utmärkt. Satsen är också mycket god med undantag af hufvudlinjerna upptill, som äro något spridda; hade de stått mera samlade, vore balansen i kor-

tet bättre. För lätthet i utförandet har jag kunnat gifva endast 3, då det blifver ett jämförelsevis dyrt kort att sätta.

Arbetet adlar. Detta kort hade jag stält högre om färgharmonin varit bättre. Det är ett duktigt, värkningsfullt arbete, men hvad satsarrangemanget beträffar, måste vi snart komma från att låta en bit af en pelare sticka upp på pappret; det är icke korrekt och kan ej tänkas. Det öfversta rosapartiet af vasen värkar ofint och kunde till och med ha undvikits, om sättaren låtit den röda och den blå tomplattan falla öfver hvarandra på detta ställe; han hade då fått en fin variation och öfvergång utan att använda flera färger.

Oceana. Här är ett värkligen godt stoff till ett originelt kort. Arrangementet visar talang och oaktadt jag icke har kunnat gifva detta kort 5 för originalitet, är det dock mycket intressant. Satsen är däremot altför klumpig, kortet är för öfverfyldt af typerna och den röda färgen alt för dominerande.

Jack-May. Detta kort är ganska värkningsfullt med en mycket god färgharmonik, men det kräver mycket arbete att sätta och för stilen kan gifvas endast 3.

Ett försök. Originelt är detta kort icke, men totalvärkan och satstekniken är mycket god. Det är långt ifrån lätt att sätta och hvarken stilen eller färgharmonin är värd mera än 3. Dock måste det sägas, att detta försök är en utmärkt början.

47,04 cm². Icke håller detta kort är originelt till utförandet, men totalvärkan är mycket god; hela arrangementet värkar ganska lifligt, men färgsammansättningen är för skrikande och otreflig.

O.-A. Originaliteten kan bedömas med endast 3, hvarken stil eller totalvärkan äro framträdande, men färgsammansättningen är fin. Hela arrangementet värkar något oroligt.

Jean. Det gröna hörnet och den svarta fågeln äro misslyckade och omotiverade. Det svarta arrangementet på lampan är äfven misslyckadt.

Okunnig. Detta kort har icke mycket stil och är icke lätt att utföra i förhållande till resultatet. Färgsammansättningen har kunnat vara bättre.

Atos. Man måste erkänna att detta kort är originelt och det hade kunnat blifva något värkligen godt utaf det, om totalvärkan hade motsvarat sättarens tanke, men satstekniken är icke god och det hela är icke lätt att utföra. Färgvalet är dåligt. Jag fäster mig nu icke vid att tryckningen är dålig.

Vapaus. Originaliteten är icke öfverväldigande. Totalvärkan ännu mindre. Satstekniken är god, men kortet är icke lätt att utföra; icke håller finnes där mycket stil och färgvalet har icke utfallit bra.

Hübsch. Detta kort saknar fullständigt originalitet. Totalvärkan är obetydlig. Satstekniken är god och det är lätt att utföra. Stil i utförandet fins ej als och färgvalet hade icke gärna kunnat vara mera misslyckadt.

Markus. Totalvärkan är ovanligt liten, när man tar i betraktande att det används fem färger. Det är mycket misslyckadt att anbringa firmanamnet, det viktigaste, i en ton. Hufvudtonen öfver korter kommer icke till sin rätt. Generalagentur o. s. v. borde ryckas ned så att det ej trycker namnet.

*

Som synes äro prisdornarnes uttalanden om vår typografiska konst så smickrande, att vi med alt skäl kuuna känna oss stolta. Ingen af dem hade väntat ett så godt resultat från Finland. Att vi med heder bestått provet inför våra kolleger i utlandet är måhända det bästa resultatet af denna täflan.

*

Komitén som anordnat täflingen har bestått af: hrr V. Petterson, ordf., C. Blomfeldt, v. ordf. Cam. Schauman, sekr., J. A. Kosk, E. Mustonen, K. Johansson, E. Tötterman med hrr K. Mandelin och A. Karjalainen som suppleanter.

Hufvudstadens tryckerier äro hafva genom frivilliga bidrag betäkt omkostnaderna för täflingen och sålunda äfven på detta sätt visat sitt stora intresse för saken.

Jyväskylästä.

Marraskuulla 1897.

Tämän lehden 11 n:ssa löytyy kirje tältä paikakunnalta, jonka luultavasti siinä yhdeksän allemerkinnyttä kysymysmerkkien omistajaa yhteisesti ovat kyhänneet.

Hauskaa on, että meidänkin paikkakunnalla ammattimme nuoret, virkeät voimat yhdistyvät yhteisvoimin yhteistyöhön ja alkavat harkita ja punnita omia yhteisiä asioita, ja niistä äänenkannattajassamme Gutenbergissa ilmaisemaan; mutta että se käy tavalla, kuin mainittu kirje osoittaa,

ei mielestäni ole oikein paikallaan. — Tässä mainitussa kirjeessä, niinkuin arv. lukijat ovat huomanneet, kerrotaan ammattikehityksestä, sen puutteellisuudesta, sekä mainitaan löytyvän korjausta kaipaavia puolia ja miten meidän tulisi rientää toisten ammattilaisten edellä. Samalla kerrotaan myöskin, miten aikoinaan tänne Jyväskyläänkin on „pujahtanut“ tuota henkistä ja vapaata aatetta ja että täälläkin on hyvillä toiveilla perustettu kirjaltajayhdistys, ja kerrotaan osaksi kursiveerattuna yhdistyksemme sääntöjen 1 §:ä — tietysti asian valaisemiseksi. Tämä kyllä on paikallaan ja kirjeen alussa olisi lukija luullut kyhääjän eli kyhääjien pysyvän enemmän mallillisuudessa; vaan niin ei ole valitettavasti tapahtunut.

Loppu eli suurempi osa tätä mainittua kirjettä on yksityisesti omistettu allekirjoittaneelle, tskäläisen kirjaltajayhdistyksen vielä virassa olevalle esimiehelle. Tämän syyksi panee kirjoittaja eli kirjoittajat kaiken yhdistyksen jäsenen innostuksen, laimenemisen, y. m. hyvien pyrintöjen harastuksen masentumisen.

Niinkuin tskäläisen yhdistyksen jäsenet vaalittaisuudessa minua esittäessä esimieheksi muistavat, niin kieltäydin minä tykkänään vastaanottamasta mainittua tärkeätä esimiehen tointa, tunnustamalla, etten ainakaan nyt, kiireellisten toimieni ja murheellisten olosuhteiden takia koddissani, tule sitä virkaa niin käyttämään ja siinä niin innokkaasti toimimaan, kun sen pitäisi, joka esimiehen toimen vastaanottaa. Ikäväksi itselleni ja harmiksi asialle ja jäsenille tulikin kumminkin valituksi esimieheksi! — Että niinkin on käynyt, miten jo mainitussa kirjeessä kerrotaan, ettei kesäinen vuosijuhla, yhteydessä jonkun aiotun huvimatkan kanssa tullut vietettyä, on kyllä tosi ja harmillinen asia; mutta ei kaiketi mahtane olla semmoinen asia, ettei moista koskaan ennen olisi tapahtunut.

Jos erityistä intoa ja harrastusta olisi yhd. jäsenillä ollut, niin olisivathan he voineet tämän, niinkuin ehkä jonkun muunkin asian toimia varaesimiehen kanssa, ilman vakinaista esimiestä. Olishan varaesimies, nuorilla voimilla ja otaksuttavasti suurella innolla voinut saada toimeen sen verran, että olisi vakit. esimiehelle ilmoittanut asian tärkeyden ja kuulustanut, onko minulla aikaa pitää varmaan silloin ja silloin kokous, vai saako hän sen toimia. Johon viimeiseen olisin kernaasti ollut myöntynäinen ja antanut hänen pitää kokoukset, jotta asiat olisivat menneet oikeata laatuaan ja järjestyksessä. Mutta tämmöistä pyyntöä ei hra varaesimies ole minulle tehnyt, vaikka muistelin, että hän pari kertaa kokouksen pidosta huomauttamalla on „rauhaani“ häirinyt — niinkuin kirjeessä mainitaan.

Mitä „liitto-asiaan“ taas tulee, niin löytyy yhdistyksen pöytäkirjassa siitä päätös, että Suomen Kirjaltajaliittoon ei liitytä yhd. nimessä, vaan yksityisesti. Tästä päätöksestä on aikanaan myöskin, muistaakseni Liittohallitukselle Helsingissä tieto annettu. Siis niinkuin näkyy, ei asia ole kulkenut „pöydältä pöydälle“, vielä vähemmän, että „veikkoset“ löytäisivät sen pöydän alta! — Askettain Liittohallituksesta saapuneen kehoituskirjelmän johdosta pidettiin uusi kokous, jossa yhdistyksemme päätti liittyä yhdistyksenä Kirjaltajaliittoon jäseniksi.

Mitä taas arv. kyhäyksessä mainitaan minun virasta eroittamisesta, niin olen jo ennen maininnut, kuinka vastahakoisesti sen jo kerrottujen syitten nojalla vastaan otin, sekä luovutan sen kernaasti minä päivänä hyvänsä innokkaammalle ja toimivammalle jäsenelle toivolla, että kun hän sen viran kerran jättää, hän silloin tulisi kruunatuksi „elämän kruunulla“ ja kautta Suomen enemmän tunnetuksi kuin minä vähäpätöinen henkilö täällä pienessä Keski-Suomen kaupungissa.

Mitä lopuksi suureen kekseliäisyyteeni tulee, niin näkyy sitä myöskin arv. kirjoittaja eli kirjoittajat omaavan suuressa määrässä. Ero kumminkin on suuri keksinnöllämme. Minun keksintöni ei ainakaan tule loukkaamaan ketään ja on siis hyödyllistä eikä ivattavaa laatua.

G. I. Johansson.

Ur dagkrönikan.

Ä Ekenäs tryckeri utföres som bäst vissa arbeten för fru Trygg-Helenius från Helsingfors, hvilka arbeten vore lättare utförda härstädes, men ej så billiga som i Ekenäs. Men nu fattades material, bl. a. mellanslag och arbetet kunde ej utföras på bestämd tid. Nu voro goda råd dyra. Men vår fru ansåg sig vara saken vuxen. Som god bekant insteg hon på ett härvarande tryckeri och anhöll om några mellanslag som län, hon skulle bara sända dem till Ekenäs. Ledaren ä tryckeriet ville ej stöta sig med „långtagaren“ utan gaf henne anvisning på ett annat härv. tryckeri, dit hon också genast styrde sina steg, och upprepade samma anhällan med samma resultat naturligtvis som ä det föregående. — Nog har den frun geni.

Ovfanstående är åter ett exempel på huru arbetena bortföres från Helsingfors tryckerier till

landsorten, hvarest de utföres för en spottsstyfver. — Detta och andra liknande fall bör mana oss att med det snaraste få införd en hela landet omfattande sättningsstariff.

*

Dagen före juldagen begaf jag mig till Gahnströms barberarstuga för att snygga upp mig litet till hälgen. Medan jag väntade på att min tur skulle bli, satt jag i en knut och orienterade mig emedan jag för första gången befann mig på detta ställe. Då får jag syn på en apparat eller hvad det kunde vara, tänkte jag i första ögonblicket. Jag kom att tänka på Stockmans anons, hvori han tillkännager att han utsläpt i handeln en ny uppfinning på rakknifvarnas område, benämnd „Figaro säkerhetsrakknif“. Jag gick närmare pianot, där den var uppställd, troligtvis som prydnad, för att närmare taga tingesten i betraktande, ty jag har alltid önskat mig en egen rakknif. Det första märkvärdiga jag får syn på är en inskrift inristad på en messingsplåt med ungefärligen följande lydelse: „2:dra priset vid Ekenäs sångfest äf Typ. förs. sångkör i H:fors“. — Hä, f--n — det var en nyhet för mig. Mig vetandes, har föreningen ej fått någon rakknif, som pris åtminstone. Snabb som blixten öppnade jag locket för att se in i dess innandöme. Hvad får jag se? Jo, vår egen föreningens kära metronom, som i flere ärd stätt som prydnad i föreningslokalen på den tomma buffethyllan.

Jag tänkte hit och dit, huru den kommit till barberarn, men kunde ej komma till någon klarhet i saken, så att jag måste väjja till någon som kan gifva mig besked i den saken.

*

Som auktionsmånglare till profession har jag mycket att göra med pantinrättningen. Par dagar före jul begaf jag mig som vanligt till nämnda inrättning för att höra åt, om jag kunde få några godbitar för skäligt pris. — Jag har alltid större rättigheter än andra vanliga dödliga på „Stampen“. — För den skull blef jag inläppt för att undersöka „varorna“. Det första jag fick syn på i den stora samlingen var tvänne glittrande föremål, hvilka vid närmare påseende befans vara horninstrument, en S-bas och en S-alt, tillhörande Typ. förening.

Männe föreningen endast för den skull har lagt sig till dyra horninstrument för att vissa personer inom föreningen kunde „stampa“ dem och föreningen vara utan musik?

Snart, tänker jag, hamnar hela föreningens egendom till ofvan nämnda inrättning, men inte vet bestyrelsen mera om detta än om horninstrumenterna, antar

Obs!

Från förbundsområdet. Liiton alalta.

— *Typografernes förening i Helsingfors* hade den 12 dec. extra sammanträde för val af funktionärer till förbundsstyrelsen. Härvid valdes till ordinarie bestyrelsemedlemmar hrr K. J. Mandelin, A. J. Jakobsson, F. Saastamoinen och A. Stampell. Till deras suppleanter utsågos hrr A. Henriksson, K. Skogster, J. E. Ehnberg, V. A. Forsström och A. Söderlund. Ordinarie revisorer blefvo hrr E. Tötterman, A. Finander och O. Savolainen. Till revisorssuppleanter valdes hrr H. J. Forsström, K. E. Mustonen, L. Lanér, K. E. Rosenberg och G. A. Blomfelt.

Ordinarie medlemmar valdes för två och de öfriga för ett år framåt. Samtliga i landsorten existerande typograförefningar hade äfven samma dag föranstaltat enahanda val.

Notiser. Uutisia.

— *Aksidenssilpailu.* Kokouksessaan joulukuun 13 p:nä 1896 asetti Kirjanp. Yhdistys Helsingissä komitean, joka sai toimekseen järjestää kilpailun aksidenssilatomisessa Helsingin kirjaltajain kesken. Niinkuin ennen jo olemme maininneet, ryhtyi tämä komitea yhteistoimintaan skandinaavian etevimpien ammattimiesten kanssa ja onnistuikin komitealle palkintotuomareiksi saada niin etevä ammattimiehiä kuin ovat hrat E. Oldenburg ja C. F. Bernström Tukholmassa, hra W. Zachrisson Göteborgissa, hra H. Scheibler Kristiaaniassa sekä hra M. Traelsen Kööpenhaminassa. Tämä onkin antanut kilpailulle erityisen merkityksen ja Kirjanp.-Yhdistys on sen vuoksi edellmainituille eteville ammattimiehille tästä palveluksestaan suuresti kiitollinen.

Osanottajia olikin määräjän kuluessa ilmoitautunut 14, ja osoittaa tämä lukuisa osanotto, että ammattitaito on edistymässä pääkaupungin kirjaltajilla. Palkintotuomarit olivatkin kilpailijoille antaneet täyden tunnustuksen, erittäin kiitettävät arvolauseet, ja saivat yhdistyksen yli-

määräisessä kokouksessa joulukuun 19 p:nä viime vuonna

1^{si} palkinnon, 100 mk., nim. „Arbetet adlar“, hra E. Eriksson Weilin & Göösin kirjapainosta, 2^{sen} palkinnon, 50 mk., nimim. „E-n“, hra E. Packalén Hufvudstadsbladetin uudesta kirjapainosta.

3^{nen} palkinnon, 30 mk., nimim. „Oceana“. (Avattaessa huomattiin nimilipun sisältävän ainoastaan: „Finska Literatursällskapet tryckeri“ ja tästä syystä annettiin palkinto aksidenssilatomiskilpailurahastoon), sekä

4^{nen} palkinnon, 20 mk., nimim. „O-A.“ hra O. Schmidt Hufvudstadsbladetin uudesta kirjapainosta.

Niinkuin jo ylempänä mainitsimme, ovat palkintotuomariarvoluuseet erittäin kiitettävät. Kukaan heistä ei ollut odottanutkaan näin hyvää tulosta Suomesta. Kunnialla olemme siis voittaneet näytteet ammattitaidosta ulkomailla.

Komiteaan, joka toimeenpani kilpailun, ovat kuuluneet hrat V. Pettersson, puheenj., C. Blomfeldt, v.-puheenj., Cam. Schauman, siht., J. A. Kosk, E. Mustonen, K. Johansson ja E. Tötterman sekä varajäseninä hrat K. Mandelin ja A. Karjalainen.

Pääkaupungin kirjapainojen omistajat ovat vapaehtoisilla lahjoilla suorittaneet kustannukset ja täten osoittavat mieltymystään kilpailusta.

— **Suomen kirjapainajain apuyhdistys.** Hra Albin Finander on painosta julkaissut kirjansa, nimeltä: „Trettio år af en understöds-kassas värksamhet“ (Kolmekymmentä vuotta erään apukassan toiminnasta), jossa kerrotaan Suomen kirjapainajain apukassan kehityksestä ja vaiheista vv. 1867—1896. Neljänä ensivuonna ei yhdistyksen rahastosta mitään apurahoja maksettu. Mutta kun rahasto lahjoitusten kautta 1870 vuoden lopussa oli kasvanut Smkaan 6,113: 57, suoritettiin seuraavana vuonna kaksi ensimmäistä hautausapua. V:sta 1872 alkoi sairaspapujen maksaminen, ja sittemmin on rahasto tasaisesti tehtävänsä tehnyt, auttaen sairaita jäseniään, pitäen huolta vainajain haustaamisesta ja suorittaen v:sta 1877 alkaen myöskin eläkkeitä leskille ja lapsille. Jäsenten luku oli v. 1867 yhteensä 51 ja v. 1896 oli yhteensä 215. Edellisen vuoden lopussa oli rahaston pääoma Sm. 614 ja jälkimäisen vuoden lopussa Sm. 51,833: 47. Kolmekymmenen vuoden kuluessa on ollut tuloja yhteensä Sm. 86,056: 89 ja menoja yhteensä 37,989: 95. Sairasapua on suoritettu Sm. 10,864: 42, hautausapua Sm. 5,500 ja eläkkeitä Sm. 20,643: 25; kustannukset tekevät yhteensä ainoastaan Sm. 982: 28.

— „**Kirjaltaja**“, uusi kokonaan suomenkielinen kirjapainoammattia käsittelevä kuukauslehti alkaa ilmestyä tämän vuoden alussa Helsingissä. Tämä onkin hyvin tervetullut, sillä „Suomen Kirjapainolehden“ lakattua ei maassamme ole ollut yhtään suoraanaisesti ammattiamme sen yksityiskohdissa käsittelevää lehteä; Gutenbergin — ollen liiton äänenkannattaja — niukka tila kun ei salli mitään erityisiä, laveammalti ammattia valaisevia kirjoituksia.

Täytyy olla erittäin kiitollinen herroille E. Enbergille, V. Forsströmille ja K. Skogsterille siitä, että he ovat ryhtyneet tämän kauan kaivautua aukon täyttämiseen mainitun lehden ulosantamisella. Mikäli voi edeltäpäin päättää, olemme vakuutetut, että lehti tulee vastaamaan tarkoitustaan, katsoen siihen, että hrat Enberg valtion stipendiaattina ja Forsström hänen matkatoverinaan ollessaan ulkomailla, ovat itse olleet tilaisuudessa näkemään ja tutustumaan ammattimme uutuuksiin suurissa kulttuurimaissa, ja kuten tilausilmoituksesta näkyy, ovat useat etevät ammattimiehet sekä koti- että ulkomailla luvanneet lehdelle suosiollista apuaan alkuperäisillä kirjoituksillaan.

„**Kirjaltaja**“ ilmestyy 12 kertaa vuodessa joka kuun 10:tenä p:nä 12- ja 16-sivuisena, päällyksellä varustettuna folio-kokoisena vihkonä, ja tulee sisältämään alkuperäisiä ammattiamme koskevia kirjoituksia sekä seuraten etevien ulkomaisien ammattilehtiä tekemään selkoa graafillisten ammattihaarojen edistyksistä suurissa sivistysmaissa. Päivän tapauksia ja etenkin uusia keksintöjä

— **Sähkövalo** on hiljan laitettu Kuopion Uuteen kirjapainoon. Konttorihuoneissa on tosin tämä valaistus jo ollut viimekin talvena ja oli se sinne tilattu hra Backmanilta. Mutta nyt on kirjapaino hommannut valaistuksen omintakeisen. Tätä varten on rakennettu uusi konehuone ja hankittu siihen suurempi höyrykone. Tästä koneesta johtuu myöskin lämmin huoneisiin — uunia näet ei ole uusissa huoneissa. Kustannuksia on varmaankin ollut noissa monissa uudistuksissa, mutta hauskalta näyttäneekin nyt kirjapaino, joka on konttorihuoneista lähtien aivan uudessa kunnossa.

— **Kuollut.** V. k. 27 päivää vasten yöllä kuoli Turussa jonkun aikaa sairastettuansa kirjapainotalturi **Wilhelm Fredberg** 68:lla ikävuodelaan. F. oli syntynyt Turussa tammik. 10 p:nä 1830 ja otettiin oppilaaksi J. C. Frencckellin ja Pojan kirjapainoon 1845. Sieltä siirtyi hän 1850 J. V. Liljan kirjapainoon sekä mainitun firman

lakattua G. W. Vilénin kirjapainoon, jossa työskenteli kirjapainotaiturina kuolemaansa asti.

— **Kesälomatilastoa Waasan kirjapainoissa.** Ainoa paino, joka on runsaalla mitalla antanut kesälomaa, on *Wasa Nyheterin* paino. Siellä sai kaikki kuupalkkalaiset 2 viikkoa lomaa koko palkalla, ja laskulatojat 2 viikkoa, 20 mk viikossa. Kaunis kyllä sen suhteen mitä toisissa painoissa on annettu. — *Pohjalaisen* (*O. Ansaan painossa*) nautti painaja lomaa 2 viikkoa täydellä palkalla ja 1 latoja samoin, vaan ilman palkkaa. — *Unggrénin* painossa nautti kesälomaa kaikki laskulatojat 2 viikkoa — omalla palkallaan, kuupalkkalaiset eivät saaneet sitäkään. — *Wasa Tidningin* painossa nautti kesälomaa 4 kuukauspalkalla olevaa latojataria ja taittaja 2 viikkoa puolella palkalla, laskulatojat ja painaja eivät saaneet sitä kunniaan, vaikka olisivat paremmin olleet sen tarpeessa.

— **Työaika** kaikissa Waasan kirjapainoissa on 10 $\frac{1}{2}$ tuntia paitsi *Wasa Nyheterin* painossa, jossa työvuoden ympäri on 9 $\frac{1}{2}$ tuntia, ja saa siitä lämpimästi kiittää painon entistä omistajaa, kirjakauppias V. Heynoa, joka on kaikella tavalla koittanut työläistensä parasta ja yhdistystäkkin kohtaan ollut antelias. Jos työläiset ovat olleet kiitolliset, niin jätän sen sanomatta, vaan en kuitenkaan ota sitä uskoakseni. Sen todistaa ne monet vapaapäivät, joita siellä pidetään niinkuin muissakin painoissa, joissa muka on *pahat isännät*, kuten niitä sanotaan. Mutta kiittämättömyys on maailman palkka, niin se käy tässä kuin monessa muussakin paikassa, aina isännät ovat syyllä, vaan ei koskaan työläiset, vaikka ensin pitäisi niistä oma nenä, ennenkuin rupeaa toisen nenään.

Mainita myöskin täytyy, että *Wasa Tidningin* painossa on kesäkuukausina työaika ollut 9 $\frac{1}{2}$ tuntia, ja on sekin kaunis asia parempaan painon suhteen mitä edellisinä vuosina on ollut, kirjoittaa meille nimim. *Kyösti*.

— **10-tuntinen työpäivä**, siihen luettuna aamiaisaika on otettu käytäntöön Satakunnan kirjapainossa päivätyössä. — Satak.

— **Kilpailun pikalatomisessa** toimeenpanee Waasan kirjaltajayhdistys tämän vuoden alussa, jota varten on jo valittu 3-miehinen komitea asiaa valmistamaan.

— **Ompeluseuran** ovat Waasan latojattaret toimeen panneet ja on se hyvin seurattava esimerkki toisillekin maaseutu-yhdistyksille ja täytyy siis toivottaa yritykselle onnea.

— **Boktryckeri Kalender 1898**, jonka julkaisee herra Wald. Sachrison, Gööteporissa, on ilmestynyt. Tilauksia vastaanottaa herra C. A. Bernström, Pursimiehenkatu 22, Helsinki. Hinta 2 m. 80 p., maaseudulle tulee postimaksut lisää ja lähetetään ne jälkivaatimuksella.

— **Lukutuvan** toimitus on pyytänyt meitä ilmoittamaan, että lehteä painoihin tilattaessa suoraan toimitukselta, saa 50 pros. tilaushinnasta jäädä joko vanhus- tai muuhun kirjaltajain yleiseen rahastoon.

— **Liitteenä** seuraa tätä numeroa hra E. Packalénin latoma kortti, joka sai 2:sen palkinnon viimeisessä aksidenssilpailussa.

Olemme erittäin kiitolliset Hufvudstadsbladetin Uudelle kirjapainolle, joka hyväntahtoisesti on painattanut tätä korttia 700 kpl., Gutenbergin mukana jaettavaksi.

— **Dödsfall.** Den 10 december afled ä Maria sjukhus efter ett långvarigt lunglidande sättern **Karl Ferdinand Stenholm** i en ålder af 31 år. Den afidne tillhörde i sin hälsas dagar härvarande Typografiska förenings sängkör. — Vid jordfästningen, som skedde den 12 december å Gamla lutherska kyrkogården sjöng Typografiska föreningens sängkör tvänne sångar.

Natten mot den 27 december afled i Åbo boktryckerikonstförvanden **Wilhelm Fredberg**. F. var född i Åbo den 10 jan. 1830 och bar för långvarig tjänst Hushållningssällskapet silfvermedalj. Han sörjes närmast af maka och barn.

— **Kirjaltaja**, blir namnet på en ny finskspråkig facktidning, som utgifves härstädes den 10 i hvarje månad af herrar E. Ehnberg, V. Forsström och K. Skogster. Vi önska den hjärtligt välkommen, särskildt emedan någon finskspråkig facktidning ej utkommit sedan Kirjapainolehtis upphörande.

— **Utlärda.** Den 31 dec. blefvo å J. Simelii arfv. tryckeri utlärda sättereleverna **Axel Andersson** och **Edvin Lindgren** samt tryckareeleven **Gustaf Palmu**.

Den 1 januari blef sättereleven å Nya Presens tryckeri **Frans Törnroos** förklarad som konstförvandt.

— **Boktryckeri-kalendern för 1897**, utgifven af Wald. Zachrisson i Göteborg har utkommit. Pris 2: 80; för försändelse till landsorten tillkommer postporto.

Rekvitioner kunna insändas till herr C. A. Bernström, Båtsmansgatan 22, Helsingfors.

— **Efterföljansvärdt.** Herrar **E. Lindgren** och **A. Andersson**, hvilka den 31 dec. 1897 blefvo utlärda å Simelii tryckeri hafva, i stället för att hålla det sedvanliga utlärningskalaset, hvardera öfverlämnat 50 mk. till fonden för ålderstigna typografers pensionering.

— **Som bilaga** till Gutenberg medföljer hr E. Packaléns kort, hvilket erhöil 2:dra priset vid senaste aksidensstäffing.

Till Hufvudstadsbladets Nya tryckeri, som förärat dessa kort (700 st.), frambära vi härmed ett hjärtligt tack.

Fria ord. Vapaita sanoja.

Till Red. af Gut.

Hvad är att göra då herr Albin Finander ej svarat på vår senaste fråga?

Intresserade.

Red:s svar: Guts utrymme medgifver ej vidare polemik i ofvanstående fråga, och på sådan grund anse vi Helsingfors afdelnings bestyrelse skyldig att härefter taga saken om hand, särskildt emedan hr Finander ej svarat på eder fråga.

Facknotiser. Ammattiuutisia.

Ord om kort.

Julen jämte nyaåret har för vana att bjuda något nytt, så äfven i år, altså:

Hr **Packalén** från Hufvudstadsbladets tryckeri har utfört ett ganska originelt kort, hållet i den tidsenliga och moderna symbolistiska stilen. Sättningen erbjuder ej några svårigheter, men totalintrycket är som sagt: modernt och originelt. Tryckaren har en god del i kortet.

Helsingfors **Centraltryckeriets** nyårskort är en ganska väl gjord reproduktion af Schelter & Gieseckes bilaga till Typographische Jahrbucher N:o 5 af år 1897; Kortets marginaler äro något för stora, synnerligast som den präglade linjeramen knappast är skönjbar. Vittnar om tryckarens skicklighet.

Hr **Karjalainen** nyårskort från Simelii arfvings tryckeri är ej så illa men tyvärr ej mera originelt, ty redan för 10 år sedan har man sett kort i samma stil. Dessutom är det ej rätt passande att placera en fjärl på ett nyårskort, ty hvar och en vet inträffar nya året alltid vinter-tid, och då finnas ju ej några fjärlar vid lif*).

Hr **Malmströms** kort från Backmans tryckeri i Kuopio vittnar om framsteg äfven på landsorten. Själffa mittelpartiet är alldeles för lätt i förhållande till utspårningen samt de halfrunda schaterade ornamenterna i nedra hörnen för tunga, dessutom är det ej rätt att placera namnteckningen midt under utan den bör stå i högra hörnet. Tönen under hufvudordet gör god effekt.

Ett godt nytt år och en god fortsättning åt dessa herrar yrkesmän som har till mål: yrkets förkofring. *Kritiker.*

Dessutom har i H:fors utkommit flere nyårskort, utom de ofvannämnda t. ex. herr **Kosks** från **Centraltryckeriet**, ett enkelt men smakfullt, hvilken nog är förtjänt att omnämnas.

Från Weilin & Göös välkända tryckeri, med sina tidsenliga och moderna materialer, ett kort af **Kaarlo Johansson**, enligt det gamla tyska mönstret med orden „Ett godt nytt år“ insatt i en list såsom flere år å rad blifvit använt. Värkligen en kärblifven idé!

Äfven från **Viktor Pettersson & C:s tryckeri** har utkommit ett kort tryckt i tre färger.

Spåne.

*) Underlig taktik! Vattenrosor kunna nog användas till nyårskort men icke fjärlbilder på en urtafla. *Sätt. anm.*

Tilatkaa ja levittäkää

„Lukutupaa“

Maksaa h:ssä $\frac{1}{2}$ v.k. 1 m., $\frac{1}{2}$ v.k. 60 p.
Maaseudulla 1: 50 ja 80 p.

Hyvä asiamespalkkio!

Toimituksen osoite: Helsingi, Päivälehdin kirjapaino.

Helsingissä 1898.

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.